

činí ta okolnost, že i v druhém vydání byly vytištěny tiskové chyby, které Sušil opravil u Obsahu sbírky poznámkou *Patrnější omylové*, ba že byla zase znovu otištěna i tato poznámka.) Vydavatelé opravovali jen chyby zcela zřejmé, kdežto všechno, co by mohlo být zachycením písně, jak byla skutečně zpívána, ponechávali tak, jak bylo vytištěno Sušilem. V případech nejasných a sporných přikláněli se však spíše k 2. vydání.

Zmínili jsme se již o některých nedůslednostech v zápisech Sušilových. Přes všechnu přesnost, o níž se Sušil v úvodu zmiňuje, a aniž se chceme dotknouti památky Sušilovy, musíme po zevrubném srovnání jeho textů předpokládati, že na př. četné nedůslednosti v způsobu psaní téhož slova v stejné písni neplynou z různoznění skutečného, nýbrž ze Sušilova opominutí. Příčinou asi bylo zase, že Sušil sestavoval otištěný text z variantů, pocházejících z rozličných nářečí. Odtud zjevy jako znění *lúka* — *lóka*, *tej tvoje mateře* — *tej tvojej matere* v téže písni. Nejčastěji se tyto nedůslednosti projevují v kvantitě samohlásek (na př. *lípečko* — *lipečko*). Poněvadž Sušil ve výčtu *Patrnějších omylů* sám výslovně žádá, aby »ostatní omyly, časté krátkých místo dlouhých hlásek a na obrat kladení« byly prominuty, dávalo to vydavatelům možnost po této stránce text Sušilův opravovat. I zde prováděli však opravy jen tam, kde pro opravu našli podklad v srovnání obou vydání Sušilovy sbírky, po případě, kde odchylná kvantita stála proti více případům opačným v stejné písni, zachovávající jinak největší zdrženlivost, aby snad nezasáhli do možných skutečných kvantitativních znaků a vlastností nářečí. Různé znění textu najdeme často také, srovnáme-li znění textu pod nápěvem a v textu vlastním (na př.: *v tém kostelíčku* — *v tom kostelíčku*). Tu se najde také někdy odchýlný dialekt, rozdíl v počtu slabik, ba i rozdílný začátek písně (*Pod naším humenkem* — *Nad naším humenkem*). Velmi nedůsledně si však Sušil počíná především v interpunkci. Zatím co tu a tam je vokativ oddělen čárkou, zůstává ve většině případů neoddělen, sloha stejné větné konstrukce je jednou rozdělena čárkou, po druhé tečkou, jindy dvojtečkou atd.

Interpunkci vydavatelé vesměs normalisovali podle dnešních pravopisných pravidel, držíce se však větných celků, jak je Sušil ve sbírce vyznačil. Jen výjimečně zavedli tečku místo čárky na takovém větném předělu, kde by tečka měla určitě být. Vedle toho opravovali určité pravopisné konvence, dnes neužívané, jež však Sušil (hlavně jako kněz) zachovává (na př. při oslovování Ježíše v písních duchovních *Ty*, *Tobě* a pod.). Uvozovek při řeči přímé nezaváděli tam, kde jich Sušil neužil, doplňovali pouze, kde Sušil první uvozovky užil, druhou však opomněl. Opravovali dále zjevné chyby tiskové (částečně též podle Sušilových *Patrnějších omylů*) i chyby v zápise. Doplnili kromě toho slova nesrozumitelně zkrácená (na př. *T[rudovu]* *ž[enu]*), jakož i zkratky lokalit, pokud by mohly vésti k omylům.

Zmíniti se také nutno o některých zvláštnostech Sušilových, jimž musí čtenář i zpěvák rozumět, aby mohl píseň správně reprodukovat. Opakování (repetice) naznačuje Sušil vždycky jen u první slohy textu. Zachovali jsme tento usus Sušilův, abychom ušetřili místa a text byl tak zároveň čitelnější. Pouze u písní dvouslohových jsme repetici vyznačili u obou sloh. Často však Sušil repetici, zjevnou z nápěvu a textu pod ním, ve vlastním textu vůbec nevyznačil. V těchto případech jsme ji v první sloze vyznačili. Občasné nesrovnalosti v repeticích jsme v textu vyznačili správně podle nápěvu. Text písně nereprodukuje občas rozličná opakování a ozdoby, které jsou zřejmé jen z textu pod nápěvem. Tak na př. u č. 834 [2159] vložený popěvek s textem *Podskoč pod Dunajek, pod zelený hájek* není v textu vůbec uveden. Tu se musí čtenář orientovat v textu pod nápěvem. Také občasná zvolání na začátku nebo na konci verše (*hej*, *aj* a pod.) vyznačuje Sušil jen pod nápěvem, ale v textu vlastním je neuvádí. Vydavatelé je v textu pro lepší čitelnost vyznačili, kde to bylo jednoduchým způsobem možné. Kde by však spleť opakování bylo vyžadovalo opakovat (po případě i vícekrát) celý verš, tam ponechali čtenáři, aby si celý způsob opakování zjistil pod nápěvem.

Labilnost, charakteristická pro texty Sušilových písní, se projevuje zhusta zvláště tam, kde Sušil, jak bylo ukázáno výše, otiskoval text, vlastně jeho první strofu, dvakrát, a to jednou pod